

Skolelederens beretning 2025

Den 23. oktober 2024 fyldte Otterup Realskole 140 år. Det er en pæn alder, selv for en skole, og gennem årene har skolen dannet ramme for tusindvis af historier. Hvis væggene kunne tale, ville de kunne fortælle om både gode og udfordrende tider. Det bliver også et tema for min beretning på dette års forældrekrebsmøde. Gode og udfordrende tider.

Normalt ville det nok give god mening at starte beretningen fra årets begyndelse, men i aften vil jeg tillade mig at gribe det lidt anderledes an og starte i oktober. For få dage efter skolens 140-års fødselsdag fortalte Kenneth mig, at han havde fået nyt arbejde, og derfor opsagde sin stilling som skoleleder på Otterup Realskole. Det var en ganske uventet nyhed. Knap halvandet år nåede det at blive til, og med ét stod vi som skole i en helt ny situation, hvor flere spørgsmål naturligvis rejser sig: Hvorfor nu det? Hvad så nu? Hvem skal tage over, og hvordan vil det gå?

Jeg vil selvfølgelig gøre mit bedste for at forholde mig til disse spørgsmål – og flere, når jeg med denne beretning skuer tilbage på året, der ligger bag os, og – vigtigst af alt – frem til de langt lysere tider, der begynder at tegne sig forude.

Når jeg ser tilbage på de seneste år, så ser jeg tilbage på nogle af de udfordrende tider, jeg nævnte i min indledning. I 2022 havde vi 203 elever, året efter 182 og i 2024 var vi helt nede at runde 156 elever. Det gør ondt.

Gennem de seneste år er en stor del af grunden til nedgangen i vores elevtal blevet forklaret med et lavt fødselstal og små årgange, men det må i dag stå klart, at denne forklaring ikke kan stå alene. Vi bliver nødt til at se indad, for at kunne se, hvad der skal arbejdes med, og hvor der skal udvikles.

For jo – der er et lavt fødselstal på Nordfyn, og vi oplever væsentligt mindre årgange end tidligere. Men problemet er ikke kun alle de elever, der *ikke* er startet på skolen – vi har også mistet elever, og hver elev der forlader os bør give anledning til at kaste et kritisk blik indad. Er der noget, vi kan gøre bedre? Bestemt. Og derfor er det nødvendigt, at vi tager ved lære.

Det er ganske normalt, at det skaber dønninger, når en institution som vores får ny leder. Nogen vil savne de gamle tider, og har måske svært ved at genkende ånden i den skole, de i sin tid valgte for deres børn. Andre værdsætter forandringen, og drømmer om mere. Med afsæt i vores værdigrundlag og børnesyn er det til en hver tid ledelsens opgave at styre skolen godt og sikkert gennem disse dønninger.

Gennem de seneste år har vi langt fra haft den ro og stabilitet, som jeg kunne have tænkt mig. Men gennem de sidste fem måneder er vi nu atter begyndt at mærke den igen! Vi oplever en stigende søgning mod skolen, og vi ser igen vores elevtal vokse. Det er vigtigt. Ikke kun for vores økonomi og drift, men i særdeleshed for vores selvforståelse, og for det skoletilbud, som vi ønsker at skabe til vores elever og forældre. Uge efter uge modtager vi nu opskrivinger til vores ventelister – flere kommer endda kun få dage efter, at man har forladt barselsgangen.

Det varmer! Noget af det bedste, jeg har oplevet i de måneder, jeg har vikarieret på skolelederens kontor, har været at få besøg af lykkelige nybagte forældre, der kommer for, ved personligt fremmøde, at få deres lille ny skrevet op. Tænk at være en skole, der bliver valgt til på denne måde!

En anden meget vigtig indikator på, at udviklingen er vendt, er, at vi i det kommende skoleår ser ind i en børnehaveklasse, der allerede nu er næsten fyldt op. Gennem de seneste to år har vi startet børnehaveklasser op med kun 12 nye elever, samtidig med at store årgange har forladt os i 9. Nu oplever vi igen, at vi bliver aktivt valgt til. Ikke fordi barnets aktuelle skoletilbud føltes forkert, men fordi *vi* er den skole, som forældrene drømmer om, skal danne rammen om netop deres barns skolegang. Vi er igen blevet et *førstevalg*.

I efteråret 2024 meddelte Nordfyns Kommune, at man fra i år har afskaffet det kommunale førskole-tilbud, forårs SFO'en. Det er en beslutning, som også påvirker os, og som har fordret en hurtig omstilling. Derfor inviterede vi i november alle interesserede måske-kommende forældre og deres børn til pasta med kødsovs. 18 familier var tilmeldt, og de 17 sagde ja tak til en plads, efter at have set og mærket skolen. Eller, det vil sige – 16 sagde ja, mens to familier efter lidt betænkningstid takkede nej. Men allerede samme aften, som den ene familie havde takket nej, fik jeg en mail. Deres beslutning føltes ikke rigtig, og nu var de overbevist: Det var her, deres barn skulle gå. Vi er nu oppe på 18 elever.

For at give alle elever til den nye børnehaveklasse så god en start, som overhovedet muligt, har vi siden december inviteret dem ind på skolen en gang om måneden. Her hygger vi os sammen, og lærer hinanden at kende. Der er planlagt besøg hver måned frem til sommerferien, blandt andet en tur med skolens bus til Odense zoo. Det giver børnene noget at glæde sig til, og kendte ansigter at mødes med, når de starter op efter ferien.

Når jeg ser fremad, ser himlen lys ud. Det glæder jeg mig ved. Men at årene, der ligger bag os, har været udfordrende, kan der ikke herske tvivl om. Det kan også aflæses, når man ser på de seneste års regnskaber. I 2022 og 2023 gik vi ud med underskud, og i 2024 budgetterede vi igen med et minus. Skolens drift finansieres ved skolepenge og statstilskud, og derfor kan det tydeligt mærkes, når vi mister elever. Men at faldet i vores elevtal viste sig at blive så stort, havde man ikke forventet, og det skinner desværre igennem, når vi om et øjeblik skal præsentere vores regnskab for 2024.

For året var der budgetteret med et underskud på knap 650.000 kr., men realiteten viste sig at blive langt mere alvorlig, og derfor kommer jeg også til at skulle fremlægge et årsregnskab, der viser et underskud på ca. 2.1 millioner kroner. Det er alvorligt, og det er ganske enkelt ikke godt nok. En budgetoverskridelse i den størrelsesorden må aldrig kunne komme som en overraskelse, og siden december har Chalotte, bestyrelsen og jeg arbejdet intensivt med at foretage de nødvendige tilpasninger, der har skullet til for at vende udviklingen. Flere tiltag var allerede sat i værk, mens andre er kommet til i takt med, at vi fik det fulde overblik.

Derfor ser også vores økonomi nu også langt bedre ud, når vi ser fremad. Vi har vendt alle de sten, vi har kunnet finde. Vi har foretaget nødvendige tilpasninger, og vi forventer således at kunne realisere et overskud for regnskabsåret 2025.

Det er, lige som vores elevtal, en rigtig vigtig indikator på, at den negative udvikling er vendt. Vi er ikke i mål – bestemt ikke – men vi er på vej i den rigtige retning!

2024 blev således også et år, hvor vi måtte sige farvel til flere gode kolleger. Mens vores drift finansieres ved skolepenge og statstilskud, er vores største udgiftspost lønninger. Et nødvendigt, men smertefuldt skridt har derfor været at gennemføre en tilpasning af personalet. Således har vi sagt farvel til Mikkell, der var lærer på skolen og Melanie, der var pædagog i vores SFO. I februar 2025 måtte vi desuden sige farvel til Agata, der var en del af vores rengøringspersonale. En stor tak skal lyde for deres indsats for skolen.

Det er ikke rart at skulle sige farvel til gode kolleger. Men det er nødvendigt at have en medarbejderstab, der er tilpasset skolen. Tiltagene har virket, og det betyder, at vi har luft i økonomien til at sikre, at der også i fremtiden vil være en Otterup Realskole.

Jeg glæder mig til, at vi igen vil kunne begynde at byde nye kolleger velkommen, i stedet for at skulle sige farvel. Først og fremmest ser jeg frem til, at vi får en ny skoleleder på plads. Det er vigtigt med en god kaptajn ved roret. Det skaber tryghed, og det skaber retning. Derfor er det også vigtigt, at ansættelsen sker som led i en god og grundig proces, som bestyrelsen allerede er godt i gang med.

Jeg ved, at skolens personale såvel som bestyrelse, vil gøre alt for at sikre, at vores nye leder – hvem end det måtte blive – bliver spillet så god, som overhovedet muligt. Ingen kan alt, men sammen kan vi meget.

I den forbindelse skal også lyde en særlig tak til Morten, der siden december har været konstitueret i rollen som pædagogisk leder. Morten er et af de mest kompetente mennesker, jeg kender, og jeg sætter virkelig stor pris på, at han vil hjælpe med nye opgaver i denne tid.

Nye tiltag i 2024 og 2025

Trods blæsevejr blev 2024 et år, hvor vi fik mulighed for at gennemføre flere nye tiltag, for at forbedre vores skole. Jeg vil i det følgende kort ridse nogle af disse tiltag op, for jeg er faktisk ret stolt af dem!

Siden folkeskolereformen i 2014 har vi kunnet se, at skoledagen er blevet længere og længere. Faktisk blev skoleugen i gennemsnit 30% længere i perioden fra 2014 – 2019. Det har vores elever også kunnet mærke, og igennem de seneste år har vi haft klasser, der flere dage om ugen gik i skole til klokken tyve minutter i fire. Det er altså en lang dag!

Sådan en skoledag er med til at skabe trætte børn – men vi kan ikke aflæse på et eneste datasæt, at de også har været med til at skabe *dygtigere* børn. Faktisk har de nationale tests og PISA-undersøgelsen vist, at eleverne i samme periode er gået tilbage i både læsning og regning. De lange dage virkede altså ikke!

Derfor traf vi fra august 2024 den beslutning, at vores elever ikke skal gå i skole til senere end 14.30. Der *skal* være tid og overskud i et barns hverdag til andet end skole, og vi tror på, at en skoledag af denne længde er mere end rigelig til at skabe læring, hvis kvaliteten bare er god.

Vi løste blandt andet opgaven ved at gøre hver lektion en lille smule kortere. Vi gik fra 45 til 40 minutter, og den tid, vores lærere herved fik frigivet, har vi i stedet kunnet bruge på intern vikardækning. Det betyder, at eleverne i dette skoleår har oplevet langt færre timer med eksterne vikarer, og flere timer med kendte ansigter.

Og det gør altså bare en forskel, når eleverne møder voksne, de kender og er trygge ved. Det skaber mere ro, forudsigelighed og tryghed for det enkelte barn. Og det er alt sammen vigtige forudsætninger for at skabe et godt og trygt læringsrum.

Man kan sige, at vi har valgt at fokusere på kvalitet frem for kvantitet – og det er muligt på grund af den frihed, vi nyder godt af som en af Danmarks frie grundskoler. I løbet af året har vi set, hvordan flere og flere skoler – i Odense blandt andet Mulernes Legatskole – har indført lignende tiltag, idet de også har forkortet skoledagen. Så – selv om man er blevet 140 år gammel, kan man jo stadig godt komme først en gang imellem!

Et andet tiltag, der også er blevet bemærket uden for skolen – blandt andet af TV2 – er, at vi har indført gratis hygiejneprodukter til skolens piger. Vi har opsat en dispenser på et af pigetoiletterne, og mens det på ingen måde vælter vores budget, kan vi se, at det bliver brugt. Det er jeg rigtig glad for, for det betyder, at ingen pige længere behøver at gå hele den lange vej op til skolens kontor, hvis uheldet skulle være ude. Ved at have en dispenser hængende, som pigerne kan se, at der løbende bliver taget fra, tror jeg også på, at det kan være med til at bryde det tabu, der for alt for mange piger desværre opstået omkring deres menstruation.

Vores skolefest, som vi afholder hvert år i oktober, er endnu en af de ting, der har fået et ordentligt serviceeftersyn. Vi rykkede festen fra Otteruphallen til Nislevgård efterskole, hvor vi har fået lov til at benytte deres hal. Det betyder blandt andet, at vi nu kan spise sammen uden at skulle en tur forbi banken og låne i friværdien af vores hus, for at få råd til de – lidt pebrede – priser, som vi ellers har været vandt til. Fremadrettet vil vi arbejde i at have brandvagter med, for at vi kan undgå at skulle begrænse, hvor mange deltagere, vi kan være. Der skal lyde en kæmpe tak til Nislevgård for deres hjælp til at gøre det nye koncept omkring vores skolefest til en kæmpe succes.

Et andet nyt tiltag er vores kolonihavehus, som vi erhvervede os i foråret 24. Klasselokalet, som vi kender det, er supergodt læringsrum for mange elever. Tilsvarende skaber kolonihaven et anderledes, men lige så meningsfyldt læringsrum. Her kan man *også* lære dansk og matematik, som når man f.eks. sidder rundt om bålet og læser historier, eller når man omsætter rækker med gulerødder til ligninger og diagrammer. Men samtidig er kolonihaven et godt sted at arbejde med at lære alt det, man har brug for at kunne, *for* at gå i skole: Fordybelse, koncentration, at vente på tur, at få ideer og at turde afprøve disse. At planlægge, udføre og evaluere, for så at starte forfra igen. At problemløse, at løse konflikter og meget, meget mere.

Meget af det, vi er, er vi i relation til den kontekst, vi befinder os i. Vi er gode til *noget*. Vi er søde ved *nogen*. Vi er tålmodige i en *situation*. Som skole tror vi på, at pædagogik ikke bare handler om at arbejde med børnene. Det bør i lige så høj grad handle om, at vi som skole arbejder med, hvem vi er, og med de rammer vi kan skabe. Børnene bliver ikke bedre, end rammerne tillader. Vores opgave er at sikre rammer, der spiller alle børn så gode, som overhovedet muligt, og som giver alle vores elever mulighed for succes.

Samtidig med, at vi har udvidet med en kolonihave, har vi også afviklet vores ejendomme på Tværgade 2 og 4. Bygningerne blev i sin tid købt, da skolen drømte om at etablere en børnehave. Det er ikke et projekt, vi ser ind i, i den nærmeste fremtid. Men alligevel kan man med rette spørge, hvorfor vi sælger de eneste grønne områder, der er vores helt eget? Det korte svar er, at lige som vi er nødt til at tilpasse medarbejderskaben, så den passer til skolen, så er vi også nødt til at sikre, at det samme gælder for vores ejendomsmasse.

Da vi i sin tid købte bygningen på Jernbanegade 32, kunne vi se, hvor dyrt det er at renovere en eksisterende bygning, så den opfylder de krav, der gælder for en skole. Det ville aldrig kunne blive rentabelt at renovere de to ejendomme på Tværgade. I stedet vil vi fremadrettet fokusere på de bygninger, vi har.

Et af de projekter, jeg virkelig ser frem til, handler netop om bygningen på Jernbanegade 32. Her er gode kræfter blandt lærere og i bestyrelsen i gang med at udforme et projekt, der vil omdanne bygningen til et moderne Maker-Space.

Tanken med Maker Space er, at vi ønsker at transformere undervisningen, så de kreative, kunstneriske processer og arbejdet med håndværk ikke begrænses til enkelte fag, man har en time eller to om ugen, men kan tænkes ind i alle skolens fag.

Det kan være i matematik, hvor geometri ikke blot læres med snuden i en arbejdsbog, men i arbejdet med at forme og modellere alt lige fra kunstværker til fuglehuse og insekthoteller, 3d-printe, lasercutte og meget, meget mere.

Med Maker Space ønsker vi samtidig at synliggøre, at læring ikke kun er noget der sker, når læreren står oppe ved tavlen, eller når næsen er peget ned i en bog. Læring kan ske overalt, men den mest effektive læring sker faktisk, når arbejdet føles relevant, når det giver mening i forhold til vores livsverden, og når vi tør (eller får lov til) at kaste os ud i leg og eksperimenter.

Vi har store drømme for bygningen, og derfor vil det næste skridt, når projektbeskrivelsen ligger færdig, være at gå i gang med fondssøgning, så vores drømme kan blive til virkelighed.

På 140 år vil man opleve lidt af hvert. Gode tider såvel som udfordringer. Af og til vil der komme rystelser som dem, vi har oplevet de seneste år. Men hvis fundamentet er i orden, så kan vi være sikre på, at skolen vil bestå. Og med de forandringer og nye tiltag, som nu er sat i værk, så er jeg sikker på, at vi vil forblive en skole med rødderne solidt plantet i den fynske muld, samtidig med, at vi er en skole til morgendagen. Og det er lige netop der, Otterup Realskole skal være.

Tak for ordet.

Poul Serup Nielsen

Konstitueret skoleleder